



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 12. toukokuuta 2016
(OR. en)

8824/16

DEVGEN 87
ONU 55
RELEX 375
REGIO 23

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 12. toukokuuta 2016

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 8283/16

Asia: HABITAT III: Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tavoitteet ja painopisteet kolmannessa asumista ja kestävästä kaupunkikehitystä käsittelevässä Yhdistyneiden kansakuntien konferenssissa
– Neuvoston päätelmät (12. toukokuuta 2016)

1. Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3462. istunnossaan 12. toukokuuta 2016 hyväksymät neuvoston päätelmät "Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tavoitteet ja painopisteet kolmannessa asumista ja kestävästä kaupunkikehitystä käsittelevässä Yhdistyneiden kansakuntien konferenssissa".

Neuvoston päätelmät**HABITAT III: Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden tavoitteet ja painopisteet
kolmannessa asumista ja kestävästä kaupunkikehitystä käsittelevässä
Yhdistyneiden kansakuntien konferenssissa**

1. Näissä päätelmissä esitetään Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden keskeisimmät tavoitteet ja painopisteet kolmatta asumista ja kestävästä kaupunkikehitystä käsittelevää Yhdistyneiden kansakuntien konferenssia varten (HABITAT III, 17.–20. lokakuuta, Quito). Kokouksessa määritetään uusi maailmanlaajuinen kaupunkikehitysohjelma.

Perusperiaatteet

2. Habitat III -konferenssin ja siitä seuraavan uuden kaupunkikehitysohjelman on määrä toimia vuonna 2015 sovittujen uusien monenvälisten ohjelmien (kestävän kehityksen toimintaohjelma 2030, Addis Abeban toimintaohjelma, Pariisin ilmastosopimus ja katastrofiriskien vähentämistä koskeva Sendain kehys) täytäntöönpanon kulmakivenä. Kestävä kaupunkikehitys on ratkaisevan tärkeää kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 tavoitteiden saavuttamiseksi. Habitat III -konferenssin olisikin tarkoitus antaa vahva sysäys erityisesti kestävän kehityksen tavoitteen nro 11, jonka mukaan "kaupungit ja asuinyhdyskunnat" on määrä tehdä "osallistaviksi, turvallisiksi, selviytymiskykyisiksi ja kestäviksi", mutta myös muiden vuoden 2030 toimintaohjelmaan sisältyvien keskeisten tavoitteiden saavuttamiseen.
3. Habitat III -konferenssissa olisi pyrittävä saavuttamaan YK:n yleiskokouksen päätöslauselmassa A/RES/67/216 asetetut tavoitteet "varmistaa uudistunut poliittinen sitoutuminen kestäväan kaupunkikehitykseen [...], puuttua köyhyyteen sekä tunnistaa ja ratkaista uusia ja kehittyviä haasteita". Lopputuloksena olevan asiakirjan (uuden kaupunkikehitysohjelman) pitäisi olla "tiivis, keskitetty, eteenpäin suuntautuva ja toimintakeskeinen", ja siinä olisi esitettävä konkreettisia ehdotuksia keinoista puuttua kaupungistumisen ja kaupunkien väestönkehityksen aiheuttamiin haasteisiin ja muuttaa ne mahdollisuuksiksi tukea kestävän kehityksen taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää ulottuvuutta.

4. Uuden kaupunkikehitysohjelman tulisi olla yleismaailmallinen muutosohjelma, jonka olisi vastattava kaikilta osin kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 periaatteita. Ohjelma muodostaa pohjan uudistetuille yleismaailmallisille kaupunkikehityspuitteille. Se olisi myös laadittava kaikki ihmisoikeudet käsittävän oikeuksiin perustuvan lähestymistavan pohjalta. Näin ollen on tärkeää, että jäsenvaltiot, paikallisviranomaiset ja sidosryhmät panevat kaupunkikehitysohjelman täytäntöön yhdenmukaisesti maailmanlaajuisella, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla YK-järjestelmän, mukaan lukien alueelliset taloudelliset komiteat ja Habitat-konferenssi, tukemana.
5. Sen lisäksi, että uudessa kaupunkikehitysohjelmassa olisi hyödynnettävä aiemmista Habitat-konferensseista saatuja kokemuksia, siinä olisi myös tarjottava ratkaisuja ja vastauksia Habitat II -konferenssin jälkeisiin kehityskulkuihin ja haasteisiin. Niitä ovat kaupunkialueiden ennennäkemättömän nopea kasvu mutta toisaalta myös kaupunkien väestökato toisilla alueilla, taloudellisen toiminnan keskittyminen kaupunkialueille, ilmastomuutoksen vaikutukset, yhä suuremman kuormituksen kohdistuminen ihmisten terveyteen, luonnonvaroihin ja luonnon monimuotoisuuteen, kestävän asumisen ja rakentamisen puute, maantieteellinen ja sosiaalinen epätasa-arvo ja säännönmukaisuudet syrjäytymisessä, turvallisuuden ja väkivallan kasvu, ympäristön pilaantuminen, elintarviketurvan puute sekä muuttajien ja kotiseudultaan siirtymään joutuneiden erityistarpeet.
6. Panemme merkille, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden tavoitteisiin ja painopisteisiin Habitat III-konferenssissa voivat vaikuttaa myös muut prosessit, erityisesti tuleva EU:n kaupunkikehitysohjelma. Katsomme, että Euroopan kaupunkikehitysohjelmasta voisi tulla keskeinen väline uuden kaupunkikehitysohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi.

Suhtaudumme myönteisesti EU:n ja sen jäsenvaltioiden yhteisen kannan valmistelua koskevaan komission tausta-asiakirjaan (Preparation of a Common Position of the EU and its Member States) valmisteluasiakirjana, jossa tuodaan esiin EU:n ja sen jäsenvaltioiden tavoitteet uudelle kaupunkikehitysohjelmalle. Asiakirja perustuu yhteiseen sitoumukseen saavuttaa kestävästä kaupunkikehityksestä koskeva yleistavoite toissijaisuusperiaate huomioon ottaen.

Tavoitteet: Uuden kaupunkikehitysohjelman neljä toimintalinjaa

7. EU ja sen jäsenvaltiot katsovat, että hyvin hallinnoitujen, asumiskelpoisten, sosiaalisesti osallistavien ja turvallisten, selviytymiskykyisten, resurssitehokkaiden ja ympäristön kannalta kestävien sekä taloudellisesti vauraiden kaikenkokoisten kaupunkien edistämiseksi tarvitaan kokonaisvaltaista, yhdenmuettyä ja paikkakohtaista lähestymistapaa kaupunkikehitykseen yhdistettynä pitkän aikavälin visioon sekä tällaisten kaupunkien toteuttamisen edellyttämien valmiuksien kehittämistä. EU ja sen jäsenvaltiot palauttavat mieleen, että tässä lähestymistavassa on otettava huomioon kaupunkien ja niiden laajemman alueellisen kontekstin moninaisuus ja edistettävä kaupungin ja maaseudun kytköksiä kumppanuudessa maaseudun kehittämisen ja maatalouspolitiikan kanssa alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi. Tästä syystä kestävä kaupunkikehitys on myös ensisijaisen tärkeää maailmanlaajuisen köyhyyden poistamiseksi. Lähestymistavan osatekijöitä ovat myös kulttuurin keskeisen aseman tunnustaminen, kulttuuriperinnön ja luonnonperinnön säilyttäminen¹ sekä julkisen tilan saatavuus, joka on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavan kaikkia ihmisiä koskevan osallisuuden ja omistajuuden perusedellytys.

Tämän osalta uuden kaupunkikehitysohjelman peruspilarien olisi oltava seuraavat:

- i) Osallistavien ja turvallisten kaupunkien edistäminen: Kannustamme puuttumaan kaupungeissa esiintyvään köyhyyteen ja syrjäytymiseen näiden ilmiöiden alueellinen ulottuvuus huomioon ottaen tunnistamalla epätasa-arvon sekä kaupungeissa esiintyvän köyhyyden ja konfliktien perussyt ja vaikutukset, puuttumalla niihin ja estämällä ne seuraavin keinoin: työmarkkinoiden sääntely, työhönpääsy, koulutus ja taidot, osallistava päätöksenteko ja suunnittelu, kohtuuhintaisten ja asianmukaisten asuntojen yhdenvertainen saatavuus, maanomistusoikeuksien turvaaminen ja edistäminen sekä pakkohäätöjen vastaisen suojan varmistaminen, henkilökohtainen hyvinvointi ja julkiseen elämään osallistumisen edistäminen, elintarviketurva, avoin ja tehokas peruspalvelujen (mukaan lukien vesi, jätevesihuolto ja energia) toimittaminen, kestävä liikkuvuus sekä julkiset ja vihreät tilat. Uudella kaupunkikehitysohjelmalla olisi puututtava syrjäytyneessä tai haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja ryhmien, mukaan lukien vammaiset, kotiseudultaan siirtymään joutuneet ja muuttajat, erityistarpeisiin. Ohjelman tavoitteeksi olisi myös asetettava naisiin kohdistuvan syrjinnän kaikkien muotojen poistaminen, ja erityishuomiota olisi kiinnitettävä sukupuolten tasa-arvoon ja naisten voimaannuttamiseen myös kaupunkisuunnittelussa ja -kehityksessä, jotta saadaan valjastettua naisten potentiaali muutosta edistävinä toimijoina.

¹ Ottaen huomioon erityisesti neuvoston päätöslauselman 2001/C 73/04 kaupunki- ja maaseutuympäristön arkkitehtuurin laadusta (EUVL C 73/6, 12.2.2001).

- ii) Vihreiden ja selviytymiskykyisten kaupunkien edistäminen: Kannustamme siihen, että ympäristön kestävyys tunnustetaan perusedellytykseksi kestävän vaurauden ja kaikkien ihmisten hyvinvoinnin varmistamiselle maapallon sietokyvyn rajoissa käyttämällä kestävästi luonnonvaroja, mukaan lukien viljelymaa, ja edistämällä järjestelmällistä siirtymistä hiilineutraaliin ja luonnonvarojen osalta neutraaliin yhteiskuntaan. Tätä varten kaupunkien olisi keskityttävä resurssitehokkuuteen muun muassa tehokkaalla ja yhdennetyllä maankäytön suunnittelulla, kaupunkiuudistusten suosimisella, vähähiilisellä suunnittelulla ja ohjausvälineillä kaupunkirakenteen hajautumisen vähentämiseksi ja monipuolista tilankäyttöä koskevan periaatteen edistämiseksi tehostaen ja kehittäen samalla ammattimaisia suunnitteluvalmiuksia. Korostamme myös kestävien tuotanto- ja kulutusmallien merkitystä, tarvetta parantaa ilmanlaatua, edistää kohtuuhintaista, kestävää, helposti saatavaa ja vähähiilistä liikennettä ja liikkuvuutta muun muassa älykkään joukkoliikenteen avulla, sekä vihreää yksityisen sektorin kehittämistä ja kestävää yrittäjyyttä kaikilla tasoilla huolehtien järkevästä jätehuollosta sekä tarvetta minimoida vaaralliset kemikaalit ja edistää paikallisia uusiutuvia energiaratkaisuja ja kiertotaloutta. Asetamme etusijalle ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja sen hillinnän, jotta kaupunkeja tuettaisiin tulvista, lämpöaalloista, veden niukkuudesta, kuivuudesta ja luonnonkatastrofeista selviämisessä. Kannustamme sellaisten luontoon perustuvien ratkaisujen kuin vihreiden ja sinisten infrastruktuurien käyttöön sen lisäksi, että käytetään suojaavia infrastruktuureja sekä yhdennettyä alue- ja maankäytön suunnittelua, jotta tuotetaan ekosysteemipalveluja parantamaan ihmisten terveyttä ja edistämään luonnon monimuotoisuutta sekä estämään ilmastonmuutokseen liittyviä katastrofeja ja vähentämään energiankäyttöä. Tämän osalta kaupunkirakentamiseen rannikoilla ja suistoissa liittyy äärimmäisiä, erityisiä jännitteitä, jotka selittyvät sosioekonomisen ja ympäristödynamiikan yhteisvaikutuksella.

- iii) Vauraiden ja innovatiivisten kaupunkien edistäminen: Kannustamme vahvistamaan kaupunkien omia valmiuksia tarjota laadukas elinympäristö kaikille, mukaan lukien nuori väestö, tukemalla paikallista talouskehitystä, edistämällä innovointia, mukaan lukien sosiaalinen innovointi, osallistavaa talouskasvua ja ihmisarvoista työtä kaikille kunnioittaen samalla ympäristöä ja vahvistaen tasa-arvoa ja sosiaalista integraatiota. Tämä edellyttää investointien houkuttelemiselle suotuisaa liiketoimintaympäristöä, pääsyä moniin älykkäisiin tieto- ja viestintätekniikkasovelluksiin ja puhtaaseen teknologiaan "älykäs kaupunki" -käsitteen mukaisesti sekä avointa ja ennakoitavaa politiikkaa ja sääntelyä. Tätä varten tarvitaan myös pääsyä infrastruktuureihin, erityisesti yrityskeskuksiin, koulutus- ja tutkimuslaitoksiin ja markkinoille. Kannustamme epävirallisen talouden virallistamiseen. Kasvun tehostaminen kaikilla sosioekonomisilla aloilla olisi yhdistettävä toimenpiteisiin, joilla parannetaan kaupunkien selviytymiskykyä sekä siirtymistä kiertotalouteen ja vihreään talouteen. Kasvun tehostamisella olisi myös vähennettävä ruoan hävikkiä ja edistettävä kaupunkien kestävästä metaboliasta, jolla pyritään vähentämään kaupungissa esiintyvää epätasa-arvoa sekä kehittämään maaseudun ja kaupungin kumppanuuksia.
- iv) Hyvän kaupunkihallinnon edistäminen: Kannustamme kehittämään ja vahvistamaan legitiimiä, tehokasta, nopeasti reagoivaa, vastuullista ja avointa paikallisen ja kansallisen tason hallintoa, joka noudattaa osallistavaa ja näyttöön perustuvaa päätöksentekomenettelyä ja edistää monen toimijan menettelytapoja. Tämä edellyttää oikeuksiin perustuvia oikeudellisia ja hajauttamispoliittisia kansallisen tason puitteita toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Tällaisilla puitteilla olisi varmistettava selkeä toimivaltajako. Niillä olisi sekä annettava paikallisviranomaisille mahdollisuus panna tehokkaasti täytäntöön kansallista politiikkaa että otettava ne osallisiksi prosessiin itsenäisinä poliittisinä päätöksentekijöinä, jotta ne voivat toteuttaa rooliaan kestävän kaupunkikehityksen keskeisinä toimijoina. Tätä varten paikallisviranomaisten, erityisesti niitä edustavien paikallishallinnon yhdistysten, sekä kansalaisten osallistuminen ja kuuleminen on välttämätöntä politiikkasyklin kaikissa vaiheissa, suunnittelusta täytäntöönpanoon. Tämä toteutetaan hyvin suunnitellussa monitasoisen hallinnon järjestelmässä, mikä osaltaan syventää demokratiaa. Kannustamme myös siihen, että kaupungit suunnitellaan ja niitä hallinnoidaan yli hallinnollisten rajojen ottaen huomioon toiminnalliset kaupunkialueet ja toimien kaupungin ja maaseudun kytkösten pohjalta.

Paikallisviranomaisilla, jotka toimivat yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa, on parhaat edellytykset käsitellä alttiutta monenlaisille luonnosta ja ihmisen toiminnasta johtuville riskeille ja häiriöille sekä siirtymistä kohti kestäviä kaupunkeja.

Hyvä kaupunkihallinto edellyttää moitteetonta kunnallista varainhoitoa. Tähän voi sisältyä tarvittaessa taloudellinen hajauttaminen aluetasolla helpottamaan paikallisviranomaisten pääsyä taloudellisiin resursseihin, mukaan lukien omien tulonlähteiden vahvistaminen. Tehokasta ja avointa talousarvion toteuttamista ja hankintapolitiikkaa on vahvistettava samoin kuin paikallisviranomaisten valmiuksia ottaa tehokkaammin käyttöön erilaisia rahoituslähteitä.

Kannustamme edistämään valmiuksien kehittämistä muun muassa tuottamalla, arvioimalla, levittämällä ja vaihtamalla tietoa. Vertaistasolla tehtävä ja erityisesti kaupunkienvälinen yhteistyö edistää osaltaan hyödyllisiä pitkän aikavälin kumppanuuksia, jotka voivat helpottaa yhteistä sitoutumista. Tämän osalta kannatamme yksinkertaisten vertailuanalyysi- ja seurantavälineiden kehittämistä ja käyttöä paikallisten päätöksentekijöiden auttamiseksi määrittämään kustannustehokkaita ratkaisuja.

Uuden kaupunkikehitysohjelman täytäntöönpano

8. Uuteen kaupunkikehitysohjelmaan on sisällyttävä johdonmukainen, tehokas ja osallistava seuranta- ja tarkistusmekanismi, joka osaltaan myötävaikuttaa kestävä kehityksen toimintaohjelmaa 2030 varten sovitettavaan seuranta- ja tarkistusmekanismiin. Uuden kaupunkikehitysohjelman täytäntöönpanoa mitataan, seurataan ja arvioidaan keskeisillä indikaattoreilla, joilla mitataan kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista. Katsomme, että näiden puitteiden tulisi olla joustavat ja avoimet muutoksille ja mukautuksille, jotka perustuvat menetelmien parannuksiin ja saatavilla oleviin tietoihin.

Uuden kaupunkikehitysohjelman seurannassa ja tarkistuksessa olisi hyödynnettävä nykyisiä foorumeita ja prosesseja silloin, kun niitä on jo olemassa, ja vältettävä päällekkäisyyksiä. Kestävä kehityksen toimintaohjelmassa 2030 vahvistettujen periaatteiden mukaisesti kaikkien keskeisten sidosryhmien, erityisesti paikallisviranomaisten, on osallistuttava tiiviisti prosessiin toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen sekä monitasoisen hallinnon periaatteen mukaisesti. Prosessilla edistetään osaltaan vuoden 2030 toimintaohjelmaa tukemalla aihekohtaisia arviointeja kestävä kehityksen tavoitteissa edistymisestä korkean tason poliittisella foorumilla. Sillä edistetään myös Sendain kehityksen ja luvattujen suunniteltujen kansallisesti päätettävien panostusten (INDC) täytäntöönpanoa.

EU ja sen jäsenvaltiot katsovat sekä tietojen keräämisen että indikaattorien olevan keskeisiä kansallisella ja paikallisella tasolla, jotta voidaan seurata saavutettua edistystä ja päättää täytäntöönpanon mukautuksista. Tuotettujen tietojen olisi oltava avoimia, vapaasti saatavilla ja asianmukaisesti jaoteltuja nykyisen epätasa-arvon ja osallistavaan kehitykseen tähtäävien pyrkimysten ilmentämiseksi. Hyvän kaupunkihallinnon edistämiseksi kannustamme lisäksi paikallistamaan nämä indikaattorit.

9. EU ja sen jäsenvaltiot toteavat, että kattavan uuden kaupunkikehitysohjelman täytäntöönpano edellyttää kaikkien täytäntöönpanokeinojen tukea kaikilla tasoilla.

Vuoden 2030 toimintaohjelman täytäntöönpanoa vastaavasti myös Habitat III on pantava täytäntöön yhdistelemällä eri keinoja: mahdollistava ja suotuisa poliittinen ympäristö; toteuttamisvalmiuksien lisääminen; kansallisen ja kansainvälisen julkisen rahoituksen käyttöönotto ja tehokas käyttö; kansallisen ja kansainvälisen yksityissektorin mobilisointi; kaupan ja investointien edistäminen; tieteen, teknologian, innovoinnin ja ammattikoulutuksen edistäminen.

EU ja sen jäsenvaltiot tukevat paikallisviranomaisten tosiasiallista osallistumista uuden kaupunkikehitysohjelman, siihen liittyvien kestävä kehityksen tavoitteiden ja vuoden 2030 toimintaohjelman täytäntöönpanoon muun muassa siten, että kaikki julkiset ja yksityiset rahoituslähteet ovat Addis Abeban toimintaohjelman mukaisesti niiden saatavilla, ne saavat riittävästi julkista kehitysapua (ODA) ja voivat hyödyntää puitteita, jotka mahdollistavat tällaisen kehitysavun yhdistämisen lainoihin.

10. Sitoudumme laatimaan ja panemaan täytäntöön uuden kaupunkikehitysohjelman, johon paikallisviranomaiset ja niiden yhdistykset sekä kansalaisyhteiskunta, mukaan lukien monen toimijan väliset institutionaaliset järjestelyt ja kumppanuudet, valtiosta riippumattomat järjestöt, yksityisen sektorin edustajat ja muut sidosryhmät, osallistuvat aktiivisesti.

Seuraavat vaiheet

11. EU ja sen jäsenvaltiot toistavat pyrkivänsä päättäväisesti Habitat III -konferenssin onnistuneeseen lopputulokseen, jonka johdosta saadaan muotoiltua uusi kaupunkikehitysohjelma, jolla vastataan tehokkaasti kaupunkien 21. vuosisadalla tarjoamiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Tätä tarkoitusta varten EU ja sen jäsenvaltiot kehittävät ja ajantasaistavat edelleen yhteisiä kantoja ja osallistuvat meneillään oleviin kansainvälisiin neuvotteluihin tehokkaasti ja yhdenmukaisella tavalla.
-